TYPOGRAPHUS LECTORI.

PVblici tandem Juris fit Epistola, quam Sacrum Cardinalium Collegium ad Cardinalem Noaillium Archiepiscopum Parisiensem non ante multos menses scripsit. Magnum statim de illâ rumor omnium desiderium incẽdit, sed altum adeò, nescio quâ Religione, secretum eâ super re tùm Romæ, tùm Parisijs servatum est, ut explendæ curiositati irritus, & inanis hactenùs cesserit multorum labor, & industria. Vtinam & ipsius Card. responsum insimul exhiberi posset, sed

 de

de illo nec ex publicis Tabulis quicquam vulgatum eſt. Quia verò ad eandem Epiſtolam pertinere videntur aliæ duæ olim à prædicto Cardinali ad Summum Pontificem ſcripta; ex his alteram tantùm, quæ ad manus noſtras pervenit, hìc adjungendam ad clariorem Lectorum intelligentiam exiſtimavi; ſicut etiam illam, quæ à defuncto Rege Chriſtianiſſimo, in hujus confirmationem, ad eundem Pontificem data fuit.

FORIS. *Reverendiss. in Christo Patri, & Domino D. Ludovico Antonio, tituli S. Mariæ supra Minervam. S. R. E. Presbyt. Card. de Noailles, Collegæ, & Fratri nostro Chariss.*

PARISIOS.

INTUS VERO

Miseratione Divinâ Episcopi, Presbyteri, & Diaconi S. R. E. Cardinales. Reverendiss. in Christo Pater, & Domine, Frater, & Collega noster Chariss. Salutem; & sinceram in Domino charitatem. Ubi primùm Sanctissimus Dominus noster integram caussæ seriem, quæ ad notissimam Sanctitatis Suæ Constitutionem, cujus initium est; *Unigenitus Dei Filius*; jam ante tres annos editam, pertinet, Nobis in generali Cœtu congregatis aperire dignatus fuit, ac dolenda illa omnia, quæ ex diuturnâ nimis il-

lorum Episcoporum, qui istic eandem Constitutionem eâ, quâ par est, submissione nondùm susceperunt, cunctatione provenerunt, & in dies proveniunt, luculenter enarravit; quamvis hæc ipsa jampridem multorum literis, & sermone, imò etiam, famâ ipsâ nunciante, Nobis innotuissent, magno tamen cum dolore uberiorem illorum explicationem à Sanctitate Suâ Nobis factam accepimus. Cum verò insuper, ut præsentibus hisce tam gravibus, imò & futuris forsan gravioribus malis opportunè occurratur, ea iam à Sanctitate Sua remedia decerni inaudivimus, quæ etiam Dominationem Tuam Reverendissimam unicuique nostrûm non minùs charitate, quàm gradu conjunctissimam afficerent, nisi posthabitis, rejectisque ijs, quibus detinetur, difficultatibus, quantociùs præfatæ Constitutioni se submitteret,

teret, adeò perturbati fuimus, ut mœrorem animis nostris conceptum nullâ lenire ratione potuerimus. Quapropter, re maturè perpensâ, nostrarum partium esse duximus enixè Clementissimum Pontificem deprecari, ut paulisper Decretis supersedere vellet; ijsque interim fraternæ charitatis officijs Nos fungi permitteret, quæ constans nostra erga Te benevolentia, Ecclesiæ pax, Regnique istius salus jure, ac meritò à Nobis deposcere videbantur. In magnam porrò spem erigebamur, D. T. Reverendissimam pro singulari suo in Sacrum nostrum Collegium studio tùm benignè excepturam esse solida hæc ingenui amoris Nostri argumenta; tùm etiam impensè curaturam; ut Christiana Respublica optatissimum illud, quod jamdiù præstolatur, gaudium, veluti uberrimum harum nostrarum literarum fructum, perciperet. Petitam

moram non extorsimus, sed illam facilè Sanctissimus Pater indulsit: cui nimirùm nihil magis cordi est, quàm, ut in ejus Paternum complexum, quàm celerrimè, venire contendas. Quinimò propositum nostrum plurimùm commendavit, non exiguâ spe fretus, quòd D. T. Reverendiss., quæ aliàs sui in Apostolicam Sedem obsequij egregia edidit monumenta, nunc pariter officijs nostris adducta memoratam Constitutionem absque ulteriori morâ, ad sinceræ, integræ, promptæque obedientiæ Nostræ normam complexura sit.

Nos verò Te in hanc Nobiscum sententiam eò certiùs deducendum esse confidimus, quòd per hæc tempora à factiosis hominibus lapis omnis movetur, ut propè divulsus, ac penitùs divisus ab illo peculiari nexu videaris, quo Nos invicem colligamur, & Universus Ordo Noster Summo Pontifici, tanquàm Supremo

Catho-

Catholicæ Ecclesiæ Capiti arctissimè conjungitur: Licèt enim Nos minimè lateat fallaces istas, & insidiosas artes ab illis adhiberi, ut tui nominis amplitudine splendidum pravæ Doctrinæ patrocinium comparent, eamque Populis, hoc veluti lenocinio, faciliùs ingerant, non tamen illata Tibi injuria exindè minuitur, sed maximè augetur; Improbi siquidem Homines isti tantæ calumniæ occasionem forsan nacti sunt ab illâ animi lenitate, quâ, ut illis omne perfugium eriperes, vanis cavillationibus eludendæ Constitutionis, opportunum judicasti ab illius promulgatione abstinere, donéc Sanctitas Sua sedandis, ut ferebatur, jam commotis eâ super re in Galliâ turbis necessaria remedia suppeditaret. Hinc enim factum est, ut palàm, fidenterque jactarent, D. T. Reverendissimam eisdem, ac illi prohibentur, rationibus à suscipiendâ Consti-

 stitu-

ſtitutione deterreri: tuam proindè, & illorum hac in re promiſcuè cauſsam agi: eoſque à Te probari ab aperto Conſtitutionis hujuſmodi tenore alieniſſimos ſenſus, quos ei falsò non minùs, quàm impudenter conantur affingere, perindè ac ſi nimirùm Conſtitutio ipſa, quæ in ijs, quas improbat, propoſitionibus aut pridem damnatos, aut novè adinventos errores contineri diſertè edicit, ea inſuper perſtringeret, quæ nec nova ſunt, nec aliàs unquam damnata fuere; ita ſcilicet mentiri libuit perditionis filijs, ut per ſummam calumniam effutire etiã poſſent, eâdem Conſtitutione præcipuam, eamque laudabilem Eccleſiaſticæ Diſciplinæ vim infringi: ſolidiora Chriſtianæ illius inſtitutionis, quæ de moribus eſt, fundamenta ſubverti: imò, quod horremus referre, ipſamet etiam Orthodoxæ fidei Dogmata labefactari. Verùm, cum præterita-

rum

rum rerum memoriâ doceamur, idcircò Romanam Beati Petri Apoſtolorum Principis Cathedram, ſæpe malorum hominum conatibus impeti, ut bonorum fides, atque conſtantia magis eluceat, omninò perſuaſum habemus fore ut, quemadmodum retroactis temporibus in ſimilibus Eccleſiæ perturbationibus ſapientiſſimus quiſque, ne à rectâ veritatis ſemitâ deflecteret, Apoſtolicæ Sedi firmiùs adhæſit; ita D. T. Reuerendiſs. pro ſuâ ſapientiâ, & pietate, his in Eccleſiâ exortis diſſidijs, tenaciùs eidem Sanctæ Sedi obſtringenda ſit; ſicque fiet, ut hæc procella non ad obſcurandam, ſed ad magis illuſtrandam fidem, gloriamque tuam excitata eſſe videatur.

Si qua igitur conſolatio in Chriſto, ſiquod ſolatium charitatis, ſiqua ſocietas ſpiritus, impleat D. T. Reverendiſs. gaudium noſtrum, ut idem ſapiamus unani-

mes; nec diutiùs à Nobis, & aliis per Galliam Confratribus suis Episcopis; cæterisque per Universam Ecclesiam Antistitibus dissentiat. Quid enim ad frangendam Rebellium contumaciam, qui magis ipsâ durantur indulgentiâ, superest, nisi ut Pastores ipsi inexpugnabilem illam, & inconcussam concordiam, in quâ Fidei nostræ stabilitas tota consistit, perpetuâ firmitate servantes prompto, & sincero erga Apostolicum Decretum obsequio facem præferant, ac reluctantes Subditos consueto Sacrorum Canonum rigore compellant? Teipsum hac in re consulas, Frater, & Collega noster charissime, qui tuis olim ad Sanctitatem Suam datis literis (quarum Nos nonnisi singulari cum voluptate, maximâque tui gloriâ reminiscimur) nihil Tibi optatius esse apertè professus fuisti, quàm ut Coepiscopis tuis, ac Catholicis omnibus Fidei, & Ob-

ſervantiæ in Apoſtolicam Sedem non modò ſocius eſſes, ſed præeſſes, & præires. Nonne experientiâ ſuâ probè novit D. T. Reverendiſs., quoties ità ſe geſſit, traditamq; à Majoribus noſtris viam retinuit, toties uberrimam ſuæ pietati laudem comparaſſe, & factioſos homines obmutuiſse? Incertum igitur diu, & fluctuantem animum tandem confirmet. Hoc à Te effuſis precibus petimus, & jure ſperamus: Siquidem, ubi intelleximus eâ Te mente Conſtitutionis promulgationem diſtuliſſe, nonnullaſque priùs Sanctitatis Suæ Explicationes exoptaſſe, quòd cenſueras ſic majorem Pontificio Decreto obſervantiam haberi, certam Nobis ſpem fecimus, omninò futurum eſſe, ut ſtatim ac cognoviſſes, id ipſum nequaquam in hujus Sanctæ Sedis honorem, ſed contemptum accipi, nemo Te promptiùs, atque paratiùs in Apoſtolico Judicio cõquie-

sceret. Quâ quidem re nihil Nobis lætius, nihil Tibi gloriosius, nihil Sanctitati Suæ acceptius, nihil Ecclesiæ salubrius, totique negocio breviter expediendo utilius poterit evenire; neque enim dubitamus, quin Antistites illi, qui Tecum sentiunt, facilè, ac libenter illustre tuum exemplum sint secuturi. Sincero tandem, ac ferventi amori nostro indulgeat D. T. Reverendiss., vt liberè dicamus in tanto Religionis discrimine, ita sibi constituendum esse, ut splendidæ suorum natalium nobilitati, præclaræ suæ virtuti, ac eximiæ pietati nullum indè exoriatur detrimentum: sed potiùs Galliâ, Româ, Universâque Ecclesiâ spectantibus, Sacrum nostrum Collegium lætari, & gloriari meritò possit, quòd Te in pristinum Summi Pontificis amorem restituerit, exploratumque omnibus fiat, S. R. E. Cardinales non minùs solemnis jurisjurandi religione,

ligione, quàm alijs arctissimis vinculis Apostolicæ Sedi præ cæteris obstrictos in illius cultu, & veneratione alios non sequi, sed antecedere, nec unquam ab ejus obedientiâ se subtrahere, sed in illâ tanquam obsequentissimos filios, constantissimè perseverare. Nos interim D. Tuę Reverendissimæ à Deo Optimo Maximo omnia fausta precamur. Datum Romæ sub sigillo Trium Nostrûm in Ordine Priorum die 16. Novembris 1716. Sede plenâ.

Exemplar Epistolæ ad Beatissimum Patrem, Clementem XI. Pontificem Maximum scriptæ, quâ declaratur, quo animo fuerit Clerus Gallicanus in Comitijs, quæ habita fuerunt Anno 1705. *occasione editæ tunc temporis Constitutionis.*

BEATISSIME PATER.

CUm intimo doloris sensu accepi, modum illum, quem Clerus noster Gallicanus in Comitijs habitis anno 1705. tenuit occasione Constitutionis à S. V. editæ adversùs Jansenianum errorem, quæ incipit; *Vineam Domini Sabaoth*; visum fuisse eidem S. V. diversum ab eo, quem olim Majores nostri, occasione Constitutionum à Summis Pontificibus Innocentio X., & Alexandro VIJ. eâdem in re editarum tenuerunt,

adeò-

adeòque præfatam S. V. Constitutionem, non eâ, quâ par erat, veneratione, atque obedientiâ ab eodem Clero acceptam fuisse. Quod sanè, cum à mente ipsius Cleri prorsùs alienum fuerit, officij mei, & æquitatis esse duxi, B. V. quid rei esset aperire, maximè cum ijs Comitijs præfuerim eâq; de causâ Votorum omnium particeps, ac præcipuus Testis extiterim.

Testor igitur primò, in Comitijs prædictis Clerum nostrum verè in animo habuisse, Sanctitatis Vestræ Constitutionem eodem prorsùs obsequio, eâdemque obedientiâ accipere, & amplecti, quâ Majores nostri omnes S. V. Prædecessorum Bullas adversùs Jansenium acceperunt, & amplexi sunt.

Secundò, cum Clerus dixit, *Constitutiones Summorum Pontificum à Corpore Episcoporum acceptatas totam Ecclesiam obligare*: mens ejus non fuit, necessariam

esse

esse ejusmodi acceptationis solemnitatem, ad hoc, ut illæ tanquam regulæ credendi, & loquendi ab omnibus Catholicis haberi debeant; licèt aliquando ista solemnitas non mediocris esse possit utilitatis, ubi natus est error; ultima enim Jansenistarum munimenta penitùs convellere, ipsisque effugium omne in nostris partibus, principio ab his concesso, intercludere operæ pretium duxit.

Tertiò non sibi arrogavit Clerus, ut Sanctiones Pontificias examini suo judicandas subijceret, sed in ipsis, quod olim scribebant Leoni Magno Episcopi Gallicani; *Gaudens, & exultans fidei suæ sensum recognovit, & ita se semper tenuisse, ut vester Apostolatus exposuit, jure lætatus est.*

Quartò, certum illi fuit Pontificijs Decretis adversùs Jansenium nihil deesse, ut Universam Ecclesiam obligent; & circa illa nec ap-

pella-

pellationem admitti, nec mutationem expectari posse. Idem & de Apostolicis adversùs Bayum, Molinosum, & Librum vulgò dictum; *Maximes de Saints*, Definitionibus professurum fuisse Clerũ existimo, si de illis actum fuisset.

Quæ cum ita se habeant, & genuinam nostrorum Episcoporum sententiam explicent, Sanctitatem Vestram enixè precor, ita de Ecclesiâ Gallicanâ sentiat, ut illam credat, qualem scripsit Innocentio IJ. Sanctus Bernardus; *Fortem in Fide, pacificam in Unitate, devotam in Obedientiâ Vestrâ, promptam ad Servitium;* Sic etiam hodie affecti sunt omnes Episcopi nostri; ego verò debitæ Apostolatui vestro obedientiæ primus omnium faciam satis.

Apostolicæ Sedi quanta debeam, monebunt me semper Religio, gratus animus, & insita erga Romanam Ecclesiam reverentia, neque necessarius erit ad confirman-

mãdam omnimodam hanc meam obſervantiam aſpectus Purpuræ illius, quâ honeſtor, & in omnibus ſummâ cum veneratione, & obſequio me exhibeo.

Pariſijs 28. Junij 1711.

S. V.

Humil.mum Dev.mum, & Obſeq.mum filium, & ſervum
L. A. Card. de Noailles.

TRES

TRES SAINT PERE.

COmme Nous ſçavons, que les Evêques de nôtre Royaume aſſemblez par nôtre permiſſion en l'anneè 1705. n'ont eu d'autre intention en reçevant la Conſtitution de V. S., que de marquer le reſpect, qu'ils ont pour Votre Beatitude, nous avons approuvè la lettre, que le Cardinal de Noailles Preſident de cette Aſſembleè écrit à V. S. comme têmoin de ce, qu'il a veu, & de ce, qu'il ſçait des ſentimens de ſes Confreres. Nous La ſupplions auſſy de croire, que nous employerons toujours avec plaiſir nôtre autoritè à maintenir dans nôtre Royaume la veneration düe au Chef de l'Egliſe, & au Vicaire de Jeſus Chriſt ſur la Terre, & que nous ſouhaitons tres ſincerement, qu'il plaiſe à Sa Divine Bontè de conſerver longtems un

sì

sì grand Pape pour le bien des fideles.. Ecrit à Marly le 29. Juin 1711.

Votre Devot fils
Le Roy de France, & de Navarre Lovis.

Colbert.